

Π. Τζώνος

Caesar pontem fecit

Είχε βέβαια κι ο Μπρέχτ το δικίο του να διαμαρτύρεται για τον ιστορικό, που έγραφε σαν τάχα ο Καίσαρ μόνος του να έφτιαξε την γέφυρα, και δικίο να ρωτάει γιατί να αποσιωπήθηκαν από την ιστορία τόσοι εργάτες, μαστόροι και κουβαλητές. Όσο κανείς όμως γίνεται πιά έμπειρος περί τα έργα, τόσο καταλαβαίνει ότι κάποιο κομμάτι της γέφυρας έφτιαξε και ο Καίσαρ, και μάλιστα όχι και το πιά ασήμαντο.

Πρώτα απ' όλα σίγουρα αποφάσισε ότι εκεί και τώρα πρέπει να γίνει μια γέφυρα -και όχι αλλού και άλλοτε : Ακούγοντας τις γνώμες των στρατηγών, των μηχανικών, των πολιτικών συμβούλων, σε θρύμματα χρόνου ανάμεσα σε συμβούλια για την εξωτερική πολιτική, σε εκστρατείες ή σε παρασκήνια συγκαληθών και πατρικίων. Διακρίνοντας αν οι αντιρρήσεις του ενός στρατηγού προέρχονταν από κρίση αγαθού ανδρός ή από την κρίση στις σχέσεις του με τον άλλο συστράτηγό του, ο οποίος θα ωφελούνταν άμεσα στις επιχειρήσεις -και στο κύρος του- από το χτίσιμο της γέφυρας. Διαπιστώνοντας αν ο υψηλός της προϋπολογισμός ήταν αναγκαίο τίμημα της επιλογής της θέσης, ή τέχνασμα του μηχανικού για αναβολή του έργου μέχρις ότου επιστρέψει ο φίλος του επόπτης έργων από την Γαλατία. Εκτιμώντας αν η επιχειρηματολογία για το εδώ και τώρα του συγκλητικού ήταν καλακεία προς τον ίδιο, στήριξη με ανταλλάγματα προς τον εισηγητή μηχανικό, πολιτική οξυδέρκεια ή σκέτη σύμπωση. Ζυγίζοντας, ιδιαιτελώς, την δική του δόξα, συγκριτικά με την εναλλακτική προτεραιότητα του άλλου υπό μελέτη έργου, ενός υδραγωγείου. Πρέπει βέβαια να διασφαλιστούν και τα χρήματα... Να σταματήσει το δημοφιλές καινούριο στάδιο της πόλης για ένα στρατηγικά χρήσιμο έργο; Θα επιτύχει η αποστολή στις ανατολικές επαρχίες που εκτιμάται ότι θα φέρει χρήμα; Και ποιό το πολιτικό κόστος να σταματήσει ένα έργο στη μέση;

Είμαι δηλαδή με τον Καίσαρα; Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι. Είτε ο Καίσαρ ονομάζεται Καίσαρ, είτε Σφόρτσα, είτε Υπουργός Δημοσίων Έργων, είτε Δήμαρχος, είτε Πρύτανης, είτε Πρόεδρος ΔΕΚΟ, είτε όπως αλλιώς, που από τους κοινωνικούς μηχανισμούς της εποχής του βρίσκεται στη θέση να οφείλει να πάρει την απόφαση. Ποιά μερίδα από την ευθύνη για την τελική ποιότητα του αναλογεί; Πιστεύω τόσο, που συχνά ο ίδιος δεν συναισθάνεται και συχνότερα δεν είναι έτοιμος να αναλάβει. Η όποια δημοκρατική ευαισθησία δεν πρέπει να συγκαλύπτει την αναγνώριση ότι το κοινοβουλευτικό πολίτευμα προβλέπει την λήψη τέτοιων αποφάσεων από έναν η περισσότερους συγκεκριμένους δημόσιους ανθρώπους. Οι οποίοι, ως τέτοιοι, δεν μπορούν παρά να πάρουν την ευθύνη της έκφρασης του δημόσιου συμφέροντος -ό,τι και αν αυτό σημαίνει-, να αναλάβουν τα προσωπικά ρίσκα που αυτό συνεπάγεται, και να έχουν τη ανοχή να περάσουν την απόφαση μέσα από τις συμπληγάδες της υλοποίησής της. Και στην περίπτωση αυτή δικαιούνται, από τα πράγματα, την ρήση του ιστορικού, καθώς "εκπροσωπούν" την τεράστια συγκεντρωμένη ενέργεια που αναλώθηκε στο έργο.